

آمریکا چیزهایی می‌تواند به لبنان و عراق بدهد که تهران نمی‌تواند

به قلم دنیس راس (/fa/experts/dnys-ras-0/), دنا استرول (/fa/experts/dna-astrowl/)

۲۴ دسامبر ۲۰۱۹

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/united-states-can-offer-people-lebanon-and-iraq-something-tehran-cant

العربية (/ar/policy-analysis/alwlayat-almthdt-qadrt-ly-tzwyd-shby-lbnaan-walraq-bma-tjz-nh-thran/)

درباره نویسنده

دنيس راس (/fa/experts/dnys-ras-0/)

سفير دنيس راس، دستيار ویژه پيشين پرزیدنت باراک اوباما، مشاور انستیتو و هموند برجسته ویلیام دیویدسون در انستیتو واشنگتن است.

دنا استرول (/fa/experts/dna-astrowl/)

دنا استرول هموند ارشد در انستیتو واشنگتن و عضو برنامه بث و دیوید گیدولد برای سیاست عربی است. او به عنوان عضو ارشد کمیته روابط خارجی سنا، در حوزه خاورمیانه، شمال آفریقا و ترکیه کار کرده است.

مقاله‌ها و دیدگاه‌ها

کنگره باید کمک‌های خود را به بیروت و بغداد به صورت مشروط ارائه کند تا آنها مجبور به پاسخگویی به شکایات شهروندان خود شوند. بسیاری از این شکایات ناشی از فرقه‌گرایی، فساد و خشونت تحت حمایت ایران است.

اعتراضات و خیزش عراق و لبنان را فرا گرفته است. خشم تظاهرکنندگان در خیابان‌ها علیه طبقات سیاسی جامعه خودی و حکومت ایران است. شهروندان لبنان و عراق نه تنها از سوء مدیریت اقتصادی حکمرانی ناکارآمد و فساد ریشه‌دار نخبگان سیاسی وطن‌شان خسته شده‌اند، بلکه مستقیماً رابطه‌ای میان اوضاع بسیار بد خود با نفوذ فاسدکننده تهران می‌بینند و سوء استفاده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از کشورهای آنها جهت تأمین بودجه و سلاح برای شبه‌نظامیانی که به کسی پاسخگو نیستند.

این اعتراضات در کنار شورش‌های گسترده در ایران، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا را به این نتیجه می‌رساند که این تحولات شاهدهی بر موفقیت سیاست دولت اوست که فشار حداکثری بر اقتصاد ایران خوانده می‌شود. جای تعجب نیست که دولت اکنون تصمیم دارد سیاست تحریم‌های خود را مضاعف سازد. با این باور که این سیاست تهران را وادار می‌کند کوتاه بیاید و دنبال مذاکرات تازه‌ای باشد که در آن به عقب‌نشینی از برنامه هسته‌ای و رفتار منطقه‌ای‌اش رضایت دهد. منتقدان دولت شک دارند که این سیاست موثر خواهد افتاد. آنها اعتقاد دارند که این سیاست دولت ایران را صرفاً به گوشه‌ای می‌راند و باعث می‌شود به جای تسلیم شدن درگیری در منطقه را افزایش دهد.

متأسفانه نه دولت ترامپ پیشنهادهای قانع‌کننده‌ای برای شیوه پاسخدهی به تحولات عراق و لبنان ارائه داده است و نه منتقدان آن حمایت لفظی دولت ترامپ از مردم عراق و لبنان و فراخواندن نیروهای امنیتی آنها به توقف سرکوب‌ها منعکس‌کننده محدودیت

کارهایی است که به باور دولت می‌توان انجام داد. منتقدان دولت ممکن است حتی منفعل‌تر باشند چرا که می‌ترسند افزایش نقش ایالات متحده با توجه به سابقه دولت ترامپ در اجرای دست‌وپاشکسته سیاست‌ها چه بسا تمرکز علیه ایران را به هم بزند یا حتی بدتر اوضاع در هر دو کشور عراق و لبنان را بیشتر به هم بریزد.

طرفه آن است که هم دولت و هم منتقدان آن اعتقاد ندارند تغییر معنادار و پایداری در عراق و لبنان امکان‌پذیر باشد هرچند چنین تغییراتی دقیقاً همان چیزی است که معترضان خواستار آن هستند. استعفای نخست‌وزیران عراق و لبنان - عادل عبدالمهدی و سعد حریری - تا حد زیادی بی‌معنی است. نخبگان سیاسی در هر دو پایتخت به جای ارائه پیشنهادهای جسورانه برای اصلاحات سیاسی و اقتصادی در پاسخ به اعتراضات بیشتر روی مقام و موقعیت خود در دولت‌های بعدی متمرکز هستند.

دولت‌های بعدی هم در بیروت و بغداد احتمالاً سیستم نخبه‌محور را حفظ می‌کنند که خود را با دلالتی قدرت در امتداد خطوط فرقه‌ای حفظ می‌کند. معترضان در هر دو کشور به این تشخیص رسیده‌اند که رهبران‌شان بیش از حد بر حفظ بقای خود تمرکز دارند. بنابراین آرام نمی‌شوند و انگیزه پیدا می‌کنند که مرتب برای اعتراض به خیابان‌ها بیایند.

به همین ترتیب تاخیر و تردید دولت ترامپ و منتقدان آن بدون شک نتیجه تجربیات ناخوشایند ایالات متحده در تلاش برای ترغیب تغییرات در خاورمیانه است. هم دولت جمهوری خواه و هم دولت دموکرات در ترغیب اصلاحات نظام‌یافته در خاورمیانه ناموفق بوده‌اند اما ایران ظاهراً در سال‌های اخیر رو به جلو حرکت کرده است. تهران از خطاهای ایالات متحده و خلأ قدرت در منطقه استفاده کرده تا ابزارهای نفوذ و قوای قهریه خود را بسیار فراتر از مرزهای ایران گسترش دهد.

اکنون علی‌خامنه‌ای رهبر جمهوری اسلامی سوریه و لبنان را «خطوط مقدم دفاعی» ایران می‌نامد. ایران استراتژی خود را با استفاده از هم قدرت سخت و هم نرم اجرا کرده و سلاح‌هایی با هدایت‌شوندگی دقیق را به مناطقی در عراق و سوریه انتقال داده است که دولت تنها استفاده‌کننده سلاح در آن مناطق نیست به آموزش و استقرار شبه‌نظامیان شیعه در سوریه عراق لبنان و یمن با کمترین هزینه برای تهران پرداخته است و این ابزارهای نظامی را با اعمال قدرت نرم متناسب با زمینه‌های محلی (مانند دستکاری در عقاید فرقه‌ای خرید املاک و مستغلات پرداخت پول به قبایل بستن قراردادهای تجاری و ارائه خدمات) تکمیل می‌کند و همه این‌ها طوری طراحی شده‌اند که دولت‌های ضعیف رهبران آسیب‌پذیر و مردم نیازمند طعمه ایران شوند.

نتیجه خالص این اقدامات این بوده که ایران ظاهراً سر نخ حرکات رهبران و دولت‌های عراق سوریه و لبنان را به دست آورده و هدف خود را در دیکته کردن سیاست‌ها و جانداختن گروه‌های نیابتی (حزب‌الله سازمان بدر عصائب اهل الحق) در نهادهای دولتی برای نفوذ درازمدت تحقق بخشیده است. سیاست‌گذاران آمریکایی با توجه به این تصویر استراتژیک در منظر عموم با قدرت درمورد ضرورت عقب‌نشینی ایران صحبت کرده‌اند اما هرگز یک استراتژی مؤثر برای دستیابی به آن هدف که به درستی تأمین مالی شده باشد ارائه نداده‌اند.

اما واکنش گسترده اخیر علیه دولت‌های فاسد و ضعیف و نیروهای امنیتی سرکوبگر که به شهروندان لبنانی و عراقی پاسخگو نیستند نشان می‌دهد که دستاوردهای ایران ممکن است چندان ماندگار نباشد و حتی ممکن است اثری مسری در خود ایران داشته باشد. مطمئناً واکنش شدید رژیم ایران به ناآرامی در حداقل ۲۰ شهر که منجر به کشته شدن بیش از ۳۰۰ نفر و دستگیری بیش از ۷۰۰۰ نفر شد حاکی از آن است که رژیم خود را در برابر اعتراضات آسیب‌پذیر دیده و خود را ناچار می‌بیند پیشدستانه از گسترش اعتراضات جلوگیری کند. اگر اینطور باشد ایالات متحده نباید تصور کند که موقعیت منطقه‌ای ایران چنان محکم و ریشه‌دار است که از واشنگتن برای عقب راندن ایران کار زیادی بر نمی‌آید.

این واقعیت که بخش قابل توجهی از رای‌دهندگان شیعه هم در عراق و هم در لبنان در تظاهرات علیه حکومت فرقه‌ای کشور و فشار سنگین ایران فعال هستند آسیب‌پذیری‌های ایران و دشواری حفظ موقعیت منطقه‌ای‌اش را بسیار گویا نشان می‌دهد. علاوه بر این به نظر می‌رسد استراتژی قدرت نرم ایران - که با استفاده از اهرم پیوندهای فرقه‌ای شیعه در مناطق عمدتاً عرب‌نشین و از طریق پروژه‌های فرهنگی مذهبی رسانه‌ای و اقتصادی عمل می‌کند - زوال یافته است زیرا مشخصه آن اکنون آشکارا با فساد اداری رهبران غیرپاسخگو حکمرانی غیردمکراتیک سوء مدیریت اقتصادی نیروهای امنیتی سرکوبگر و واکنش‌های خشن به معترضان گره خورده است. ایران بیش از حد پیش رفته و قدرت خود را گسترش داده است و رهبران ایران به شهروندان لبنانی یا عراقی هیچ چیز معناداری ارائه نداده‌اند - سرکوب وحشیانه معترضان ایرانی در داخل هم از جذابیت قدرت آنها بیشتر می‌کاهد.

در حال حاضر ایران ابزارها یا منابع اندکی در اختیار دارد - به‌ویژه با توجه به اینکه اقتصادش تحت فشار است و همراه با سوء مدیریت - بنابراین ایالات متحده باید توانایی رقابت موثرتری داشته باشد. مطمئناً زمان آن رسیده است که از ابزار مرجح دولت ترامپ در سیاست خارجی یعنی استفاده از تحریم‌ها برای مقابله با هرگونه فعالیت شریانه ایران فراتر برویم. خواه موضوع فعالیت‌های هسته‌ای غیرقانونی باشد یا حمایت از تروریسم و یا نقض حقوق بشر. در همین حال در پاسخ به اعتراضاتی که معترضان خواهان پایان دادن به

فساد اقتصادهای ورشکسته و رهبران غریباسخگو هستند تحریم مؤثرترین ابزار سیاست‌گذاران ایالات متحده نیست

سیاست ایالات متحده اکنون باید بر تمایز آنچه واشنگتن می‌تواند به منطقه ارائه دهد متمرکز باشد و بر تفاوت برند ایالات متحده از برند ورشکسته و مملو از خشونت ایران تکیه کند. اگر دولت ترامپ تمایلی نداشته باشد یا نتواند حمایت دو-حزبی را برای چنین تغییر سیاستی جلب کند زمان آن خواهد بود که کنگره خود پا به صحنه بگذارد. مطمئناً اعضای هر دو حزب همچنان متعهد به یک منطقه باثبات عقب راندن ایران و حمایت از اصلاحات معنادار در بخش‌های سیاسی اقتصادی و امنیتی آن هستند.

یک گزینه پیشنهاد همکاری‌های استراتژیک با مردم لبنان و عراق از طریق اقدام به قانونگذاری است: به‌روزرسانی شیوه همکاری ایالات متحده و عراق به نحوی که تعهدات سال ۲۰۰۸ را در «توافق‌نامه چارچوب استراتژیک» عمیق‌تر سازد و یک توافق‌نامه جدید میان آمریکا و لبنان که نقشه راه تعهد دوجانبه باشد و فراتر از تمرکز فعلی واشنگتن بر ارتش لبنان اقدام کنگره ضروری است زیرا باعث ایجاد یک افق زمانی می‌شود که به زمان انتخابات ریاست‌جمهوری گره نخورده و سیگنالی معتبر را به منطقه‌ای نگران از نوسانات شدید و پیام‌های ضدونقیض دولت‌های ایالات متحده می‌فرستد.

پیشنهاد کنگره برای این همکاری‌ها باید مشروط بدان باشد که رهبران و دولت‌ها در عراق و لبنان از حمایت لفظی از معترضان فراتر بروند و متعهد به انجام اقدامات مشخصی شوند که به معنای واقعی پاسخگوی خواسته‌های معترضان باشد. آنچه کنگره می‌تواند ارائه دهد صرفاً بودجه یا حمایت لفظی نیست بلکه فراهم کردن چارچوبی برای همکاری است که به فراخوان معترضان واکنش نشان دهد. قانونگذاری در این حیطه باید حاوی الزام به گزارش علنی در باب معیارهای اصلاحات و همچنین نحوه ارزیابی اجرای آنها در عمل باشد. بودجه و کمک باید به‌ویژه برای حمایت از اصلاحات در وزارتخانه‌های غیرنظامی پیشنهاد شود.

خبر خوب این است که ایالات متحده واقعا از چنان تخصص فنی و روابط بین‌المللی به‌ویژه همکاری با متحدان آمریکا و سازمان‌های معتبر غیردولتی برخوردار است تا بتواند برای مقابله با فساد پیشبرد حاکمیت قانون احیای خدمات ارائه آموزش توسعه زیرساخت‌ها و به جریان انداختن رشد اقتصادی یاری کند. در مجموع مشارکت ایالات متحده امکان تبادل معنادار علمی آموزشی تجاری و فناوری را فراهم می‌کند. این همان چیزی است که معترضان می‌خواهند و این همان چیزی است که واشنگتن می‌تواند به نحوی موثر ارائه دهد.

ایران هیچ یک از این موارد را ارائه نمی‌دهد. اکنون ایالات متحده فرصت مناسبی دارد تا نشان دهد ایران چه نمی‌تواند بکند: ایجاد این حس در مردم عراق و لبنان که تغییر ممکن است این مردم تشنه تغییر واقعی هستند و بعید است تا زمانی که آن را به دست آورند از پا بنشینند.

**دنيس راس هموند برجسته و پليام ديويدسون در انستيتو واشنگتن و فرستاده سابق ایالات متحده در خاورميانه است. دانا استرول هموند کاسن در انستيتو است و پيش از اين به عنوان کارمند ارشد در کمیته روابط خارجی سنا فعالیت داشته است.*

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲

Farzin Nadimi

(/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology)

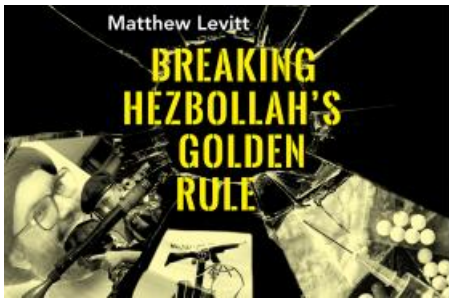
BRIEF ANALYSIS

Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

فوریہ ۲۰۲۲ ۱۱

◆
Simon Henderson

[\(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism\)](#)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریہ ۲۰۲۲ ۹

◆
Matthew Levitt

[\(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule\)](#)

TOPICS

[\(/policy-analysis/dmkrazy-w-aslah/\)](#) دمکراسی و اصلاح

[\(/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/\)](#) عرب و اسلام سیاسی

[\(/policy-analysis/syast-amryka/\)](#) سیاست آمریکا

[\(/policy-analysis/anrzh-y-w-aqtsad/\)](#) انرژی و اقتصاد

REGIONS & COUNTRIES

[\(/policy-analysis/lbnan/\)](#) لبنان

[\(/policy-analysis/raq/\)](#) عراق

[\(/policy-analysis/ayran/\)](#) ایران